

Enheten för social utveckling
David Engstrand

Socialnämnden i Stockholm Stad

Tillsyn enligt tobakslagen (1993:581), alkohollagen (2010:1622) och lag (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i Stockholms stad den 10 maj 2019

Beslut

Vid genomförd tillsyn har Länsstyrelsen noterat följande brist:

- Riktlinjerna för stadens tobaks- och folkölstillsyn är inaktuella och behöver uppdateras.

I övrigt följer nämnden lagstiftningen i de delar som granskats.

Bakgrund till tillsynen

Med stöd av 9 kap. 1 § alkohollagen, 19 a § tobakslagen samt 25 § lag om elektroniska cigaretter har Länsstyrelsen utifrån tillsynsplan för år 2019 genomfört tillsyn i Stockholms stad.

Länsstyrelsens handläggning

Tillsynsbesök gällande tobaks- och folkölstillsyn genomfördes den 10 maj 2019. Tillsynsbesöket genomfördes av Moa Karlsson och David Engstrand från Länsstyrelsen. Vid besöket träffade vi samordnare Conny Carlsson Sundman, tillsynshandläggare Linea Karlsson, enhetschef Anna Larsson, socialborgarråd Jan Jönsson samt borgarrådssekreterare David Ekstrand.

Före besöket skickade samordnaren in delegationsordning, riktlinjer, tillsynsplan samt Länsstyrelsens frågeformulär. Vid besöket fördes först diskussioner med samordnaren och tillsynshandläggaren, sedan avslutades tillsynen med ett möte med enhetschef samt socialborgarråd med sekreterare.

Redovisning av tillsynen

Organisation

Samordnaren och handläggare för folköls- och tobakstillsyn tillhör staben för avdelningen för stadsövergripande sociala frågor på socialförvaltningen. De utför tillsynen över de försäljningsställen som inte har någon fast försäljningslokal så kallad ambulerande försäljning. I dagsläget är det endast två verksamheter med

ambulerande försäljning av folköl. En av dessa verksamheter har varit svår att få tag på och där har hittills ingen tillsyn gjorts.

Tillsynsplan och övergripande styrdokument

Riktlinjer och förslag till avgifter för folköls- och tobakstillsynen skrivs centralt och skickas ut till stadsdelarna på remiss och beslutas först i socialnämnden och sedan i kommunfullmäktige. Stockholms stads riktlinjer som gällde vid tillsynsbesöket är beslutade i socialnämnden och av kommunstyrelsen i Stockholms stad år 2013.

Vid Länsstyrelsens förra tillsyn 2016 konstaterades att riktlinjerna behöver uppdateras då de bland annat hänvisar till fel lagstiftning gällande märkning. Samordnaren är medveten om detta, men menar att det är en tidskrävande process att revidera riktlinjerna, men att det ett bra läge att påbörja det arbetet nu i och med den nya tobakslagen som börjar gälla 1 juli.

Det finns en tillsynsplan för 2019. Av tillsynsplanen framgår att Socialförvaltningen ansvarar för de försäljningsställen som inte har en fast placering i staden samt att oanmälda tillsynsbesök av dessa ställen ska genomföras. Vidare framkommer av tillsynsplanen att kontrollköp ska genomföras under året.

I det tillsynsprotokoll som stadsdelarna använder vid folkölstillsyn saknas uppgifter om att kontrollera matutbudet på försäljningsstället.

Handläggarens arbetssituation och samverkan

Tillsynshandläggaren registrerar anmälningar från näringsidkare av folköls- och tobaksförsäljning. Efter att anmälan kommit in läggs den in i dataprogrammet OL2. Sedan skickar handläggaren e-postmeddelande till den stadsdel som försäljningsstället tillhör som sedan genomför ett första besök inom ett par veckor.

Samordnaren genomför möten och utbildningar och fungerar som en stödfunktion för stadsdelarna som ansvarar för den omedelbara tillsynen över folköls- och tobaksförsäljning.

Utöver den tillsyn som åligger socialnämnden medföljer vid behov samordnaren och tillsynshandläggaren på stadsdelarnas tillsynsbesök. Sådan påkallad tillsyn skedde vid sex tillfällen 2018 och vid inget tillfälle 2017.

Granskade handlingar

Varje detaljhandelsställe har en egen digital akt i OL2. Under 2017 och 2018 har inga tillsynsärenden startats.

Tillsyn – detaljhandel med folköl och tobak

Vid tillsynsbesöket fanns det totalt två anmälda försäljningsställen som tillhör Socialnämndens tillsynsansvar varav ett ställe som nyligen tillkommit. Det andra försäljningsstället har inte gått att få tag på så där har ingen tillsyn genomförts. Båda serveringsställena avser snabbmatsbilar som bedriver folkölsförsäljning.

Tillsyn – elektroniska cigaretter

Datum

Beteckning
705-8781-2019

Det har i vissa stadsdelar varit oklart om stadsdelsnämnderna har ansvaret för tillsynen över försäljningen av elektroniska cigaretter eller inte. Det har inte framkommit i stadsdelarnas reglemente att de har ansvar för tillsynen av e-cigaretter. Däremot står det i stadens budget att det är stadsdelarna som ska ansvara för den tillsynen. Det har inneburit att en del stadsdelar inte gjort någon tillsyn av försäljningen av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen noterar att nämnden i dagsläget har tillsynsansvar över två försäljningsställen. Båda avser snabbmatsbilar (*food trucks*). Ett av dessa försäljningsställen har inte fått något tillsynsbesök, då det har varit svårt att veta var snabbmatsbilen håller till. Detta är ett av problemen med försäljning av folköl från snabbmatsbilar, då det rör sig om ambulerande verksamhet kan det vara svårt att göra oanmäld tillsyn. En diskussion kring detta har förts med handläggaren och samordnaren, utifrån alkohollagens bestämmelser kring ambulerande försäljning.

Länsstyrelsen har även påpekat att tillsynsprotokollen som används vid tillsyn av folkölsförsäljning saknar uppgifter om att kontrollera matutbudet. Tillgång till mat är ett krav vid försäljning av folköl, så det är därför viktigt att det kontrolleras vid tillsyn. Samordnaren har meddelat Länsstyrelsen att tillsynsprotokollen kommer att uppdateras.

Vidare konstaterar Länsstyrelsen även vid denna tillsyn att riktlinjerna för stadens folköls- och tobakstillsyn behöver uppdateras snarast då de hänvisar till ej gällande lagstiftning.

De som deltagit i Länsstyrelsens beslut

Beslutet har fattats digitalt av tillförordnad enhetschef Janna Öhd med tillsynshandläggare David Engstrand som föredragande, medverkat har även handläggare Moa Karlsson.

Kopia till:

Folkhälsomyndigheten